

SIR ARTHUR CONAN DOYLE
SHERLOCK HOLMES
KORKU VADISI
SHERLOCK HOLMES
KORKU VADISI
SHERLOCK HOLMES
KORKU VADISI
SHERLOCK HOLMES

BİRİNCİ BÖLÜM
BIRLSTONE TRAJEDİSİ

UYARI

“Düşünüyorum da ...” diye söz başladım.

“O zaman yap o işi,” dedi Holmes alaylı alaylı.

Tanıdığım insanlar arasında en çok acı çekmiş olanı benim aslında, ama sözümün kesilmesi beni yine de kızdırmıştı.

“Holmes,” dedim. “Bazen gerçekten insanı zorluyorsun.”

Düşüncelerine öylesine dalmıştı ki bu serzenişime cevap vermedi. Yemek masasına oturmuştu, ama daha kahvaltıya elini sürmemişti. Bir zarftan çıkardığı kâğıda gözlerini dikmişti. Derken zarfa eline alıp ışığa tuttu, dışını ve zamlı kısmını inceledi.

“Bu Porlock’un el yazısı,” dedi. Düşünceliydi. “Bugüne kadar onun el yazısını sadece iki kez görmüş olsam bile bu kesinlikle onun yazısı. ‘e’ harfini büyük ve ucu kıvrık yazısı ona özgü bir şey. Bunu Porlock yazdığına göre önemli bir şey olmalı.”

Kendi kendine konuşuyordu. Bu sözleri can sıkıntımı dağıtarak merakımı uyandırdı.

“Kim bu Porlock?” diye sordum.

“Porlock onun takma adı, Watson. Bu isim hilekâr, kurnaz birini gizlemekte. Eski mektuplarından birinde bunun gerçek adı olmadığını yazmıştı. Onu ve özellikle ilişkili olduğu kişiyi bu milyonluk şehirde aramamam için beni uyarmıştı. Porlock önemli bir adam, ama asıl önemli olan ilişkili olduğu kişi. Kılavuz balığıyla köpekbalığının ya da çakalla aslanın ilişkisini düşün. Yabana atılır bir ilişki değil bu yani! Sadece ciddiye almakla kalmayacaksın, Watson! Adam çok ama çok tehlikeli! Ben sana hiç Profesör Moriarty’dan bahsetmiş miydim?”

“Suçlular arasında isim yapmış şu canı mı?”

“Sadece suçlular arasında değil, Watson. Kamuda da tanınmış biri, ama sen Moriarty’ye sadece canı dersin ona hakaret etmiş olursun. İnsanı şaşırtan şey ne, biliyor musun? Bu adam gelmiş geçmiş entrikacıların en büyüğü, bütün suçların arkasındaki adam, yer altı dünyasının kralı! Tüm bir ulusu üne kavuşturabilecek ya da uçuruma sürükleyecek bir zekâ var onda! Buna rağmen hiçbir zaman şüpheli üzerine çekmeyen ve hep suçsuz maskesi taşıyan biri! Hakkında tek bir kötü lâf ettin mi seni mahkemelerde süründüren, ettiğin hakaret nedeniyle senden tazminat olarak bir yıllık emekli maaşını talep eden ve bunu da

kazanan hasta ruhlu biri o! Öte yandan *Bir Asteroitin Dinamiği* adlı kitabı yazarı. Bu kitapta yüksek matematiği ele almış ki şimdiye kadar hiçbir bilim adamı bu kitabı eleştiremedi. Böyle bir adama çamur atmamak gerek. Bunu yaparsan sana acırım Watson, çünkü Moriarty bir dâhidir. Tabii ki onun da son günü gelecek bir gün, eğer daha önce sıradan bir haydut benim canıma kastetmezse.”

“O günü ben de görmek isterim!” dedim. “Ama sen Porlock’tan bahsediyordun.”

“Evet. Bu Porlock, zincirin bir halkası. Kösteğinden de oldukça ayrı bir yerde. Aramızda kalsın, ama araştırdığım kadarıyla Porlock o zincirin en zayıf halkası.”

“Bir zincir en zayıf halkası kadar sağlamdır.”

“Aynen öyle, sevgili Watson. Bu yüzden Porlock çok önemli. Bazen hukuki yönü ağır bastı mı eline birkaç banknot sıkıştırdığında ötmesini de bilir. Böylece bir cinayet işleneceği yerde o cinayet önlenmiş olur. Şimdi şu göndermiş olduğu haberi çözebilirsek ... Bu hiç kuşkusuz bir uyarı.”

Holmes mektubu henüz kullanmamış olduğu tabağın üzerinde açtı. Ben yerimden kalkarak onun omzu üzerinden kağıttaki acayip rakamları okudum:

“534 St b 13 127 36 31 4 17 21 41

Douglas 109 293 5 37 Birlstone

26 Birlstone 9 127 171”

“Bu ne demek, Holmes?”

“Herhalde gizli bir uyarıda bulunmaya çalışmış.”

“Ama anahtarı olmadan bu şifreli haberi nasıl çözeceğiz?”

“Bu kez anahtar yok.”

“Neden ‘bu kez’ dedin?”

“Çünkü böyle şifreli haberler hep günlük gazetelerde küçük ilanlar şeklinde çıkar ve ben onları kolaylıkla çözerim. Bu ilkel şifreler zeki insanların beynini biler, ama şu haber bambaşka bir karakter taşıyor. Kesinlikle bir kitabın bir sayfasından alınmış harfler bunlar, ama o kitap olmadan yapabileceğim bir şey yok.”

“‘Douglas’ ve ‘Birlstone’ ne anlama geliyor?”

“Bunlar o kitabın belirli sayfalarında olmayan sözcükler herhalde.”

“Kitap neden yazılmamış?”

“Arkadaşlarının hayran olduğu kadar zeki ve kurnaz olsaydın ve şifreli bir mektup yazsaydın, şifrenin anahtarını aynı zarfa koyar mıydın sevgili Watson? Koymuş olsaydın, mektubun yanlış ellere geçerse sen de hapı yutardın, ama şimdi ancak iki ayrı mektup da aynı yanlış ele geçerse

oyunu kaybedersin. Neyse, ikinci bir posta yolda olmalı. Yani az sonra bize şifreyi ya da o belirli kitabı bildiren bir mektup gelmezse çok şaşırırm.”

Nitekim birkaç dakika sonra beklediğimiz mektup elimize geçince Holmes’ün haklı olduğu ortaya çıktı.

“Aynı yazı,” dedi Holmes. “Hatta imzası bile var!” diye ekledi mektubu açarken. “İlerliyoruz, Watson!” Ama birkaç satır okuduktan sonra alnını kırıştırdı. “Tanrım, buna üzuldüm işte! Korkarım beklentilerimiz boşa çıkacak, Watson! ‘Sayın Bay Holmes,’ diye yazmış. ‘Bu işten vazgeçiyorum. Çok tehlikeli. Benden şüpheleniyor. Size gönderdiğim bu mektubun zarfına adres yazarken yanıma geldi. Şifrenin anahtarını bildirecektim oysa. Zarfı hemen başka bir şey koydum. Görseydi hapı yutacaktım. Yine de şüpheyi gözlerinde gördüm. Sizce zaten değeri kalmamış olan ilk mektubumu lütfen yakın. Fred Porlock.’”

Holmes mektubu parmaklarının arasında evirip çevirirken alnını kırıştırarak şöminedeki ateşe baktı.

“Aslında artık bu işe karışmasa da olur. Belki de vicdan azabı çektiği için onun gözlerinde bir şüphe görmüştür.”

“O dediğin Profesör Moriarty herhalde?”

“Tabii. Bu adamlardan biri O’ndan bahsediyorsa kimi kastettiğini herkes bilir. Hepsinin gözünde Moriarty, koskoca O’dur!”

“Peki, şimdi Porlock ne yapabilir?”

“Hm. Mesele de bu ya! Avrupa’daki karanlık güçleri idare eden bu büyük beyni karşına alırsan başına gelecekleri düşün. Her halükârda bizim Porlock korkudan ödü patlamış durumda. Mektuptaki el yazısıyla zarfın üstündeki yazıyı karşılaştı. Beklenmeyen ziyaretçi gelmeden önce ve geldikten sonraki yazılara bak: Biri çok okunaklı, öbürü karmakarışık.”

“Neden mektup yazdı ki? Her şeyi kendi haline bıraksaydı ya?”

“Çünkü bu ipucunun peşine düşer ve onun başını belaya sokarım diye korktu.”

“Olabilir,” dedim. “Ama bu şifreli haber aklımı karıştırdı. İçeriği belki de çok önemli, ama okuyamıyoruz.” Sherlock Holmes kahvaltı tepsisini bir yana itti ve piposunu yaktı. Düşünmeye başladı mı hep böyle yapardı.

“Gel de çıldırma!” Arkasına yaslanarak gözlerini tavana dikti. “Belki gözümden kaçan birkaç ayrıntı var. Önce şu olayı teorik olarak düşünelim. Porlock bir kitabı esas almış. Buradan yola çıkalım.”

“Çıkış noktası pek belli değil ama.”

“O zaman biz bunu bulmaya çalışalım. İyice düşünersek bu iş pek de zor olmayacak. Kitap hakkında ne gibi bir ipucu var?”

“Hiç yok.”

“Haydi, o kadar da zor değil. Şifreli haber 534 ile başlıyor, değil mi? Diyelim ki yararlanacağımız kitabın 534’cü sayfasını kullanacağız. O zaman bunun oldukça kalın bir kitap olduğunu düşünebiliriz, bu bir. Bu kitap hakkında başka ne söyleyebiliriz? Daha sonraki ipucu ‘St b’. Ne anlıyorsun bundan?”

“Sütun b?”

“Aferin, Watson! Bugün kafan çalışıyor, hem de nasıl! Demek ki ortada kalın bir kitap var ve her sayfası iki sütunla bölünmüş. Her sütuna sığacak sözcük sayısı da çok olmalı, çünkü bunlardan bir tanesi iki yüz doksan üç olarak belirtilmiş. Aklımızı fazla mı zorladık yoksa?”

“Korkarım öyle.”

“Kendine haksızlık etme, Watson! Kafanı bir kere daha çalıştır, dostum! Kullandığı kitap ender bulunan bir kitap olmuş olsaydı, onu bana gönderirdi. Onun yerine şifrenin anahtarını bana mektupla bildirmeyi düşündü. Bu kitabı bulmakta zorluk çekmeyeceğimi düşünmüş olmalı. Bu kitap onda vardı, o zaman bende de olduğunu düşündü. Kısacası bu çok yaygın bir kitap!”

“Söylediklerin mantıklı.”

“O zaman çok kalın bir kitap arayacağız, sayfaları ortadan iki sütunla ayrılmış olacak. Herkesin bildiği bir kitap.”

“İncil!” diye haykırdım.

“Aferin Watson, ama tam tutturamadın. Yine de itiraf etmeliyim ki Morarty’nin yandaşlarının evinde en az bulunma ihtimali olan kitap İncil’dir. Ayrıca bu kitabın o kadar çok baskısı var ki içlerinde sadece ikisinin sayfa numaraları aynı. Hayır, bu öyle bir kitap olmalı ki ondaki 534 numaralı sayfayla bendeki 534 numaralı sayfa aynı olmalı.”

“Ama böyle kitaplar çok az.”

“Tamam işte. Bunun için şanslıyız. Şimdi herkesin evinde bulunabilen, ama baskıları aynı olan bir kitap arayacağız.”

“Demiryolu rehberi.”

“Olabilir, ama onun bir kusuru var. Bu rehber ilginç bir kitap, ancak kelime hazinesi çok kısıtlı. Bu yüzden genel haber verme işinde kullanmaya pek elverişli değil. Yani rehberi bir tarafa bırakalım. Sözlük olduğunu da düşünmüyorum. Geriye ne kaldı?”

“Almanak, yani ajanda.”

“Harika, Watson! Tam üstüne bastın! Bir ajanda! Whitaker’ın almanağını bir düşünelim. İngiltere’de çok

yaygın. Sayfaları çok ve çift sütunlu. İlk kısımlarında az sözcük de olsa, hatırımda kaldığına göre sonlara doğru bir hayli fazla.” Ciltli yıllığı eline aldı. “İşte 534’üncü sayfa, sütun b, yani ikinci sütun. Burada uzun uzadıya İngiltere ile Hindistan arasındaki hammadde ticareti ele alınmış. Şu kelimeleri kaydet Watson. 13 numara ‘Mahratta’. Pek iyi bir başlangıç değil. 127 numara ‘hükümet’. Eh fena değil, ama Profesör Moriarty gibi bizi de pek ilgilendirmiyor. Devam edelim bakalım! Mahratta hükümeti ne yapmış? Daha sonraki kelime ‘domuz kılı’. Bu olmadı, sevgili Watson.”

Alay eder gibi konuşuyordu, ama kalın kaşlarını çatışmış düş kırıklığına uğradığını ve kızdığını gösteriyordu. Ben de üzüntüyle ateşe bakıp duruyordum ki birden Holmes hafif bir çılgık atarak yerinden fırladı. Bir saniye sonra elinde ilkinde benzer bir kitap tutuyordu.

“Çok güncel düşünüyoruz, Watson!” diye seslendi. “Çağın dışına çıkıyoruz ki bu da aleyhimize oluyor. Bugün 7 Ocak, bu yüzden yeni almanağa baktık. Porlock yazmış olduğu haberde eski almanağı kullanmış olsa gerek. Herhalde bundan sonraki mektubunda bunu bize bildirecekti. Bakalım şimdi, 534’te ne var? 13 numara ‘tehlike’. Bu çok şey ifade edebilir.” Holmes’ün gözleri parladı ve ince parmaklardı heyecanla titredi. “Bu harika işte! Yaz Watson! 127, ‘söz konusu’. ‘Tehlike, söz konusu, pek yakında’. Sonra ‘Douglas’ adı geliyor. ‘Zengin’, ‘taşra’, ‘şimdi’, ‘Birlstone’, ‘House’, ‘eminim’, ‘acilen’. Ee Watson, ne diyorsun şimdi?”

Bana yazdırdığı sözcüklere iyice baktım.

“Amma tuhaf bir yol seçmiş!”

“Tam tersine! Bence çok kurnazca yapmış bu işi. Kaynak olarak böyle bir sütun kullanmışsa istediği her sözcüğü burada bulabilmesini bekleme. Gerisini okuyucunun zekâsına bırakmış. Ne demek istediği meydanda: Douglas adındaki birine karşı bir şey yapılacak. Adam zengin ve taşrada oturuyor, daha doğrusu Birlstone’da. Haberi gönderen bildirdiği şeyden emin. Ondan sonraki kelime de bunun acele istenen bir iş olduğunu kanıtlıyor. Vardığımız sonuç bu işte! Ben şahsen bu sonuca vardığıma seviniyorum doğrusu.”

Holmes bir sanatçının başarıyla sonlanan eserine bakarken duyduğu sevincin aynısını sergiliyordu ki aslına bakarsanız bu her zamanki becerilerinin altında kalan nitelikteydi, ama kapı açılıp da içeriye Scotland Yard’dan Müfettiş MacDonald girdiğinde bile Holmes hâlâ sevincini sürdürüyordu.

Alec MacDonald o zamanlar şimdiki kadar ünlü değildi. Emniyete mensup genç bir polisti ve o zamana kadar kendisine verilen vakaları başarıyla çözmüştü. İri cüssesine bakılınca ne denli güçlü olduğu belli oluyordu. Açık alınlı yuvarlak kafasıyla kalın kaşlarının altındaki çukura kaçmış parlak gözlerinde zekâ okunuyordu. Fazla konuşmayan biriydi, konuştuğu zaman da İskoç aksanı belli oluyordu.

Sherlock Holmes iki kez ona yardım ederek zor bir vakada başarıya ulaşmasını sağlamıştı ve kendisi sadece o problemi çözmenin keyfini yaşamıştı, o kadar. Sırf bu nedenle İskoç, amatör meslektaşından hem hoşlanıyor hem de ona saygı duyuyordu. Bu da kamuda Holmes'ün karşılaştığı her zorlukta ona başvurduğu şeklinde algılanıyordu. Onun orta derecedeki yeteneği üst makamlarca kabul görse de gerçek yetenek elbette benim dostumdu. MacDonald da yeterince yetenekliydi, ama ünü tüm Avrupa'ya yayılmış bir adamdan yardım istemekten de hiç sakınmıyordu. Holmes dost canlısı değildi, ama yine de bu koca, İskoç adamdan çok hoşlanıyordu. Bu yüzden adam odaya girince dostum gülümsedi.

“Çok erken yola çıkmışsınız Mac,” dedi. “Korkarım bir cinayet söz konusu ve de siz bir iz buldunuz bile.”

“‘Korkarım’ yerine ‘umarım’ deseydiniz daha yerinde olurdu,” diye cevap verdi Müfettiş gülümseyerek. “Efendim? Ufak bir yudum bu sabah ayazında iyi gelecek. Hayır, teşekkür ederim, sigara kullanmıyorum. Az sonra gitmem gerekiyor, çünkü cinayetin ortaya çıktığı andan itibaren geçecek ilk saatler çok önemli. Bunu siz çok daha iyi bilirsiniz, ama ... Ama ...”

Masanın üzerine yayılmış kâğıdı gören Müfettişin sözleri büyük bir şaşkınlıkla nedeniyle yarım kaldı. Bu, benim yazdığım deşifre edilmiş mektuptu. “Douglass!” diye kekeledi. “Bu ne, Bay Holmes? Bu isme nasıl ulaştınız?”

“Bu şifreli bir mesajdı. Doktor Watson’la birlikte çözebildik, ama siz neden öyle şaşırdınız? Bu isme ne olmuş ki?”

Müfettiş neredeyse düşüp bayılacaktı.

“Ufak bir haber. Birlstone Manor House’da oturan Bay Douglas dün gece feci bir cinayete kurban gitti.”

Sherlock Holmes Ders Veriyor

Dostumun yaşadığı dramatik anlardan biriydi bu. Bu haberden sonra şaşırdığını ya da heyecanlandığını söylesem abartmış olurum. Kendisi kesinlikle zalim biri değildi, ama bu tür olayları sık sık yaşadığı için oldukça serinkanlıydı. Yüzünün hatlarında hiçbir kıpırdama olmadı, oysa ben bu beklenmedik haber karşısında sarsılırdım. Dostum ise bir kimyagerin doymuş bir eriyikten yükselen kristal taneciklerine duyduğu ilginin aynıyla, “Çok ilginç!” dedi.

“Bu sizi hiç şaşırtmadı ama.”

“İlgilendirdi Mac, ama şaşırtmadı. Niye şaşırayım ki? Hiç de hafife alınmayacak bir kaynaktan belli bir kişinin tehlikede olduğuna dair imzasız bir mektup alıyorum. Aradan bir saat geçmiyor ki bu tehlikenin gerçekleştiğini ve o kişinin artık yaşamadığını öğreniyorum. Bu ilginç tabii, ama dediğiniz gibi beni şaşırtmadı.”

Holmes birkaç cümleyle Müfettiş'e aldığımız mektubu nasıl çözdüğümüzü anlattı. MacDonald elini çenesine dayayarak alnını kırıştırdı.

"Bu sabah Birlstone'a gitmek niyetindeydim," dedi. "Ve siz de gelir misiniz diye soracaktım, siz ve arkadaşınız... Ama tüm bu anlattıklarınızdan sonra artık burada, Londra'da yapacak işimiz kalmıyor galiba."

"Sanmıyorum," dedi Holmes.

"Bay Holmes!" diye söylendi Müfettiş. "Yarın ya da öbür gün bütün gazeteler Birlstone bilmecesiyle dolu olacak nasılsa, ama Londra'da yaşayan bir adamın cinayeti daha önceden söylemesine ne demeli? O adamı yakalarsak her şey kendiliğinden ortaya çıkar!"

"Hiç kuşkusuz, Mac. Peki, şu Porlock denen adamı yakalama konusunda bir öneriniz var mı?"

MacDonald Holmes'ün verdiği zarfı ters çevirdi.

"Camberwell'den atılmış. Bunun bize pek bir yararı yok. İsim, sizin söylediğinize göre sahte. O zaman elimizde ipucu yok. Ona para gönderdiğinizizi söylememiş miydiniz?"

"Hem de iki kez."

"Nasıl?"

“Banknotları mektubun arasına koyup gönderdim. Camberwell postanesine postrestant olarak.”

“O mektubu kimin aldığını hiç araştırmadınız mı?”

“Hayır.”

Müfettiş şaşırdı, şoka uğramış gibiydi.

“Niye ki?”

“Çünkü verdiğim sözü tutarım ben. İlk mektubu yazdığında peşine düşmeyeceğime söz vermiştim.”

“Arkasında birinin olduğunu mu düşünüyorsunuz?”

“Birinin olduğunu biliyorum.”

“Bu kişi o bahsettiğiniz Profesör, öyle değil mi?”

“Doğru.”

Müfettiş MacDonald gülümsedi ve bana dönüp göz kırptı.

“Sizden saklayacak değilim Bay Holmes, biz Scotland Yard’da sizin şu Profesör’ü kafanıza taktığınızı düşünüyoruz hep. O adamı ben de araştırdım. Namuslu ve saygın bir bilim adamı izlenimi veriyor.”

“En azından bilimsel yanını keşfettiğiniz için seviniyorum.”

“Bu belli oluyordu zaten. Onun hakkındaki fikirlerinizi duyduktan sonra kendisi hakkında ben de bir izlenim edineyim istedim. Laf arasında nasıl olduysa konu ay ve güneş tutulmasına geldi. Eline bir lambayla bir cam fanus alarak bir dakika içinde her şeyi bana açıkladı. Okumam için bir de kitap verdi ödünç olarak. İtiraf edeyim, Aberdeen’deki okulda iyi bir öğrenci olmama karşın bu konu beni aştı. Neşeli tavrı, kırlaşmış saçları ve anlatım yeteneğiyle iyi bir rahip olabilirmiş aslında. Yanından ayrılırken oğlunu soğuk ve zalim bir dünyaya gönderen bir baba gibi elini omzuma attı.”

Holmes kıkırdayarak ellerini ovuşturdu.

“Harika!” dedi. “Gerçekten harika. Söylesenize dostum, bu içtenlikli ve duygusal hareket Profesör’ün odasında mı oldu?”

“Evet, orada oldu.”

“Çok güzel bir oda, değil mi?”

“Çok güzel Bay Holmes. Çok hoş.”

“Yazı masasının önündeydiniz, değil mi?”

“Evet, öyle.”

“Güneş sizin yüzünüze vuruyordu, ama onun suratı karanlıktaydı?”